

Оувијеве. Треба међутим приметити да су начела која поменути аутори истичу заснована на учењу о тренутном акту. Она су настала пре свега под утицајем преседана у случају Малхоус, али и читаве једне породице пресуда и одлука Суда, које се за тим преседаном поводе. Међу ове, примера ради, спадају пресуде у случајевима Грацингер и Грацингерова против Чешке, Јантнер против Словачке, Копецки против Словачке, Виашу против Румуније. У свим тим предметима основно питање се односило на примену националног законодавства о реституцији.

Напротив, од свих пресуда о којима смо расправљали у овом напису једино је она у случају Малхоус заснована на судском резонувању које се односи на унутрашње реституционо законодавство. Пресуда у случају Василеску донета је на основу чињеничног стања какво је настало пре усвајања одговарајућих закона у Румунији. У пресудама предмета Блечић и Кнез од Лихтенштајна примена реституционих закона није била од прворазредног значаја. У грчким и кипарским случајевима такође није била реч о примени унутрашњег закона о реституцији.

Због свега што је речено може се поставити питање о правној филозофији која проистиче из јуриспруденције Суда, на основу два низа пресуда које смо овде посматрали. Какав је став Суда о правној природи повреде права на мирно уживање имања? Је ли доктрина тренутног акта потпуно однела превагу?

Најједноставнијим нам се указује закључак који би тврдио како је старо право, право лица чије је имање експроприсано, неповратно угашено. Оно што се у поретку европског права људских права штити кроз одредбе о мирном уживању имања јесте у ствари ново право, а то значи правно овлашћење проистекло из законодавства државе потписнице Конвенције, донетог по ратификацији. Иако у једној искључиво правничкој конструкцији одржив, овакав закључак се помало судара с чињеницама друштвеног живота. Законодавство о реституцији, као основа новог субјективног права одређеног лица, не може се посматрати као плод искључиво законодавчевог стваралаштва. То законодавство је специфично, оно је уроњено у историју и донето је у свакој од држава које су му прибегле као једна врста одговора на изазов специфичних друштвених услова и прилика. Реституција представља друштвени напор да се превазиђе прошлост и постигне правда путем поништавања последица извесних аката некадашњег, ауторитарног система. Прошлост се не може превазићи искључиво правним инструментима, али су ови ипак не само неопходни него и свакако примерени таквој сврси. Управо у тој светлости треба посматрати напор Суда да техником пресуда у реституционим случајевима одговори поменутом изазову.

Не може се у потпуности искључити могућност да Суд примени учење о трајној повреди права на уживање имања, као основу за неку од будућих пресуда. Доктрина тренутног акта је нарочито делотворна кад се ради о